

6

GAMZE HOCA SOSYALDE

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYO 3

Soru 1 (SB.6.3.4): XI. yüzyılda Selçukluların Anadolu'yu yeni bir yurt olarak seçmelerinde etkili olan coğrafi ve siyasi nedenlerden üç tanesini yazınız.

Soru 2 (SB.6.3.4): 1096-1270 yılları arasında gerçekleşen Haçlı Seferleri'nin, Anadolu'daki Türk varlığı ve "Türkiye" isminin tanınması üzerindeki etkilerini açıklayınız.

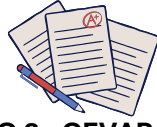
Soru 3 (SB.6.4.1): Sivil Toplum Kuruluşları (STK), demokratik bir yönetimde karar alma sürecini hangi yollarla etkiler? Örneklerle açıklayınız.

Soru 4 (SB.6.4.1): Katılımcı demokrasinin bir gereği olarak, bireylerin yerel düzeydeki (okul veya mahalle gibi) yönetim süreçlerine dahil olabilmek için başvurabileceği yöntemlerden iki tanesini belirtiniz.

Soru 5 (SB.6.4.2): Anayasamıza göre temel hak ve özgürlükler sınırsız değildir. Bu hakların hangi olağanüstü durumlarda veya hangi amaçlarla kanunla sınırlandırılabilceğini açıklayınız.

Soru 6 (SB.6.4.2): Anayasamızda yer alan Dilekçe Hakkı'nın (Madde 74) vatandaşlar için önemini ve toplumsal düzenin sürdürülmesine katkısını belirtiniz.

Soru 7 (SB.6.4.3): Dijitalleşmeve teknolojik gelişmelerin vatandaşlık haklarını kullanmadaki olumlu etkilerine CİMER veya Devlet uygulamaları üzerinden bir örnek vererek açıklayınız.

SENARYO 3 - CEVAP ANAHTARI

1. Sorunun Cevabı: Selçukluların Anadolu'yu yerleşme amacıyla seçmesinin temel nedenleri şunlardır:

- Hayvanlar için yeterli otlatma ve çayırların bulunması gibi coğrafi avantajlar.
- Anadolu'da o dönemde güçlü bir devletin olmaması ve Bizans'ın zayıflamış olması.
- Selçukluların Gazne ve Karahanlılar gibi güçlü devletler arasında sıkışması ve bağımsız yaşama isteği.

2. Sorunun Cevabı: Haçlı Seferleri sırasında Türkler ve beylikler vatani savunarak Anadolu'daki Türk hâkimiyetini devam ettirmişlerdir. Bu mücadeleler sonucunda Batı kaynaklarında Anadolu için "Türkiye" adı yaygınlaşmaya başlamıştır. Ayrıca seferler sonucunda barut ve pusula gibi tekniklerin Batı'ya taşınmasıyla Doğu-Batı ticareti gelişmiştir.

3. Sorunun Cevabı: Sivil Toplum Kuruluşları (vakıf, dernek vb.), toplumsal sorunları dile getirerek kamuoyu oluşturur. Bu kuruluşlar, hükümete öneriler sunarak ve topladıkları yardımlar veya hazırladıkları raporlarla yöneticilerin kararlarını halkın yararına olacak şekilde etkilemeye çalışırlar. Örneğin TEMA gibi kuruluşlar çevre politikalarında etkili olabilir.

4. Sorunun Cevabı: Bireyler, katılımcı demokrasi kapsamında şu yollarla yönetime dahil olabilir:

- Dilekçe verme: Mahallede bir park yapılması için muhtara veya belediyeye dilekçe ile başvurmak.
- Okul Aile Birliği: Okul yönetimiyle ilgili kararlarda söz sahibi olmak için bu kurullarda görev almak veya fikir beyan etmek.

5. Sorunun Cevabı: Temel hak ve özgürlükler; kamu düzenini korumak, milli güvenliği sağlamak veya başkalarının hak ve özgürlüklerini güvence altına almak amacıyla kanunla sınırlanabilir. Ayrıca savaş ve olağanüstü hal gibi durumlarda bu hakların kullanımı geçici olarak durdurulabilir.

6. Sorunun Cevabı: Dilekçe hakkı, vatandaşların şikâyet ve isteklerini yetkili makamlara yazılı olarak iletilmesini sağlar. Bu hak, vatandaşın sorunlarının devlet eliyle çözülmesine imkan tanıyarak bireyin huzurunu ve dolayısıyla toplumsal düzeni korur.

7. Sorunun Cevabı: Dijitalleşme, vatandaşlık haklarına erişimi hızlı ve kolay hale getirmiştir. Örneğin CİMER sayesinde vatandaşlar, bir şikâyet veya önerisini doğrudan Cumhurbaşkanlığına ileterek yönetime katılım sağlayabilirler. e-Devlet ise nüfus veya vergi işlemleri gibi birçok devlet hizmetine sıra beklemeden ve zaman kaybetmeden erişim imkanı sunar.